

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-..... 20.... г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс, във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД09-3194/30.05.2022 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

учебна програма за отраслова/специфична професионална подготовка по учебния предмет **Монтаж и ремонт – теория**, за професионалното направление код **522**, „Електротехника и енергетика“, професия код **522010** „Електротехник“, специалност код **5220105** „Електрообзавеждане на железопътна техника“ съгласно приложението.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2022/2023 година.

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А
ЗА СПЕЦИФИЧНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА

ПО

УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ
„МОНТАЖ И РЕМОНТ“ – ТЕОРИЯ

XII клас – 36/18 часа

Утвърдена със Заповед № РД 09-.....20..... г.

ПРОФЕСИОНАЛНО

НАПРАВЛЕНИЕ:

ПРОФЕСИЯ:

СПЕЦИАЛНОСТ:

КОД 522

ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ЕНЕРГЕТИКА

КОД 522010

ЕЛЕКТРОТЕХНИК

КОД 5220105

**ЕЛЕКТРООБЗАВЕЖДАНЕ НА
ЖЕЛЕЗОПЪТНА ТЕХНИКА**

София, 2022 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебният предмет „**Монтаж и ремонт**“ - теория е предназначена за специфичната професионална подготовка на учениците в XII клас от специалност код **5220105 Електрообзавеждане на железопътна техника** от професия код **522010 Електротехник** на професионално направление код **522 Електротехника и енергетика** съгласно типовите учебни планове за професионално образование с интензивно изучаване на чужд език, разширено изучаване на чужд език и без интензивно и без разширено изучаване на чужд език – обучение чрез работа (дуална система на обучение).

Програмата е разработена в съответствие с Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия **Електротехник** – трета степен на професионална квалификация.

Учебното съдържание е структурирано в четири раздела. Учебните часове са разпределени по разделите, а за всяка тема броят на часовете се разпределя от учителя в началото на учебната година. Обучението по „**Монтаж и ремонт**“ - теория се основава на вече придобити знания и умения по учебните предмети от отрасловата професионална подготовка – „**Електротехника**“, „**Електроника**“, „**Материалознание**“, а също така е във взаимна връзка с учебните предмети от специфичната професионална подготовка – „**Електрически инсталации**“, „**Електрически машини и апарати**“, „**Учебна практика: Електрически измервания**“, „**Подвижен железопътен състав**“, „**Електрообзавеждане на железопътния транспорт**“, както и с „**Учебна практика: По специалността**“ и „**Практическо обучение в реална работна среда**“ (ПОРРС).

Съдържанието на учебния предмет дава възможност за усвояване на знания за различните повреди, ремонта, демонтажа и монтажа на елементите на електрообзавеждането на железопътния транспорт.

Усвоените знания и формираните умения по предмета са основа за изграждане на професионални компетенции и успешната професионална реализация на учениците.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Основна цел на обучението по учебния предмет „Монтаж и ремонт“ - теория е учениците да усвоят система от знания за извършване на качествен и надежден ремонт при възникнали повреди в елементите на електрообзавеждането на железопътния транспорт.

За постигане на основната цел на обучението е необходимо:

- усвояване на система от знания за начините и средствата за откриване на повредите в елементите на електрообзавеждането на железопътния транспорт;
- усвояване на система от знания за дейностите за поддръжка и ремонт на електрическите съоръжения и машини;
- усвояване на система от знания и умения за правилен подбор на инструменти, машини и съоръжения за извършване на ремонта;
- усвояване на система от знания и умения за технологичния ред и средствата за демонтаж на дефектирали елементи и технологичната последователност при монтажа им след ремонта;
- усвояване на система от знания и умения за методите и средствата за следремонтни измервания и изпитания;
- формиране на умения за работа с конструктивна и технологична документация;
- формиране на умения за работа в екип.

За постигане на целите на обучението се изисква интензивна работа в клас при активно участие на учениците в учебния процес за решаване на фронтални, групови и самостоятелни задачи.

Оценяването на постиженията на учениците да става чрез подходящи методи, съобразени с предстоящите държавни изпити по теория и практика на професията и специалността (*устна и писмена обосновка, тестове и др.*).

Качествената подготовка изисква обучението да се осъществява в учебен кабинет с необходимите дидактически материали – компютър, проектор, чертежи, схеми, табла, справочна и фирмена техническа литература и др. учебно-технически средства, както и посещения на предприятия, лаборатории и др.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

1. Разпределение на учебното време

Общият брой часове по учебния предмет „Монтаж и ремонт“ - теория е определен в типовите учебни планове за съответната специалност в специфичната професионална подготовка.

Варианти	Вариант I – дневна форма	Вариант II – дуална форма
Часове по типов учебен план	36 учебни часа	18 учебни часа

2. Раздели, теми и препоръчителен брой часове

Учебното съдържание е структурирано в четири раздела. За всеки раздел са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учебните часове се разпределят по раздели и теми в началото на всяка учебна година от учителя, в зависимост от възможностите и интересите на учениците, методите на обучение и планираната в училищния учебен план разширена професионална подготовка.

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I	ВАРИАНТ II
		Препоръчи- телен брой часове	Препоръчи- телен брой часове
1.	Организация на ремонта	2	1
1.1	Видове и периодичност на ремонта.		
1.2	Организация на ремонтните дейности.		
2.	Монтаж и ремонт на електрообзавеждането на вагони	10	5
2.1	Монтаж и ремонт на акумулаторни батерии на пътнически вагони.		
2.2	Монтаж и ремонт на вагонни генератори		
2.3	Монтаж и ремонт на регулатори и преобразуватели за осветление.		
2.4	Монтаж и ремонт на осветителни тела, командна и защитна апаратура на осветителни уредби на пътнически вагони.		

2.5	Монтаж и ремонт на елементите на отоплителна, вентилационна и климатична инсталация на пътнически вагони.		
3.	Монтаж и ремонт на електрообзавеждането на електрически локомотиви и електрически мотрисни влакове (ЕМВ)	16	8
3.1	Монтаж и ремонт на покривно оборудване: пантографи, разединители, токови шини, главен въздушен прекъсвач, изолатори.		
3.2	Монтаж и ремонт на тягови трансформатори.		
3.3	Монтаж и ремонт на тягови преобразуватели (токоизправители, инвертори).		
3.4	Монтаж и ремонт на електрически машини: тягови двигатели, спомагателни машини.		
3.5	Монтаж и ремонт на регулиращи апарати.		
3.6	Монтаж и ремонт на ограничаващи апарати.		
3.7	Монтаж и ремонт на комутационни апарати.		
3.8	Монтаж и ремонт на командна, защитна и контролно-измервателна апаратура.		
3.9	Монтаж и ремонт на акумулаторна батерия и зарядни устройства.		
4.	Монтаж и ремонт на електрообзавеждането на дизел - електрически локомотиви	8	4
4.1	Монтаж и ремонт на електрически машини: генератори, тягови двигатели, двигатели на спомагателни машини;		
4.2	Монтаж и ремонт на тягови преобразуватели.		
4.3	Монтаж и ремонт на тягови апарати.		
4.4	Монтаж и ремонт на акумулаторна батерия и зарядни устройства.		
	ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ:	36	18

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНЕТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В резултат от обучението по „Монтаж и ремонт“ - теория ученикът трябва да притежава следните знания, умения и компетентности:

знания за:

- методите за откриване на електрически повреди и отстраняването им;
- технологичната последователност за извършване на ремонт на електрически машини и апарати;
- техническите показатели за надеждна работа на елементите на електрообзавеждането на железопътния транспорт;
- необходимите следремонтни измервания и изпитвания;

умения за:

- правилен избор на необходимите инструменти и машини при ремонтните дейности;
- работа с различни инструменти, машини, стендове;
- последователните действия при демонтажа, ремонта и монтажа на ремонтираните елементи на апаратите и машините;
- извършване на необходимите следремонтни измервания и изпитвания;
- да аргументират необходимостта от спазване на изискванията за качествена и надеждна работа;
- разчитане и проследяване на електрически схеми;
- работа с конструктивна, техническа документация, нормативни документи и електронни ресурси за извършване на ремонтна дейност;

компетентности за:

- комуникативност;
- съобразителност;
- упоритост и търпение;
- трудова дисциплина и отговорност;
- логическо мислене;

- работа в екип и самостоятелно;
- стремеж към професионално усъвършенстване и кариерно развитие

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. инж. Антоанета Лефтерова, инж. Евгения Стоянчева – Професионална гимназия по транспорт и енергетика „Хенри Форд“, София
2. доц. д-р инж. Иван Петров – ВТУ „Тодор Каблешков“, София

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. инж.Стайков, Г., инж. Сапунджиев, Г., инж. Кювбашиев, А., Експлоатация и ремонт на електрическите локомотиви. Техника, София, 1974
2. инж. Купенов, Д.,инж. Христов, Х., Технология на производството и ремонта на електрически машини и апарати. Техника, София, 1999
3. инж. Симеонов, И., Техническо ръководство по осветителни и отоплителни уредби на пътническите вагони в парка на БДЖ. Балкани, София, 1998
4. Кювбашиев А. и колектив, Електрообзавеждане на подвижен железопътен състав, Техника, С., 1990
5. Пантев П. и колектив, Електрически подвижен състав на БДЖ, Техника, С., 1980
6. Пантев П. и колектив, Електрически локомотиви – електрообзавеждане и електрозадвижване, Техника, С., 1987